

KONTROLLIARUANNE

nr OSIII-2-6/06/42
26.06.2006

Eesti Televisiooni majandustegevus

Tallinn
2006

Kokkuvõte

Auditi eesmärgiks oli hinnata Eesti Televisiooni majandustegevust 2005. aastal, keskendudes majandustehingute seotusele tegevuse põhieesmärkidega; veenduda, kas auditeeritava tegevus vara ja raha kasutamisel on seaduslik, säästlik ja sihipärane; kas finantsjuhtimine on edukas ning sisekontrollisüsteem toimib nõuetekohaselt.

Auditi tulemusena jõudis Riigikontroll järelduseni, et Eesti Televisiooni finantsjuhtimine ja majandustegevuse arvestuse korraldus on heal tasemel. Kehtestatud sisekontrollisüsteem vajab siiski kohati täiustamist, suurendamaks kindlust, et materiaalsete väärtuste õige ja usaldusväärne arvestus ning säilimine, raha sihipärane ja seaduslik kasutamine on tagatud.

Olulisemad tähelepanekud

- Eesti Televisioon ei ole kasutanud kõiki võimalusi, et saada ruumide kasutada andmisest maksimaalset tulu. Ruumide üürile andmiseks ei korraldatud avalikke enampakkumisi ning üürikindel võetava tasu tõstmiseks jäeti kasutamata lepingutest tulenevad võimalused. Riigikontrolli arvates on üüritasud madalad, seda enam, et enamikul juhtudel sisalduvad neis ka kommunaal- ja muud kaasnevad kulud. Riigikontrolli hinnangul jääb ETV-l ajavahemikul 2000–2010 ruumide ebasoodsatel tingimustel üürile andmise ja üürikindelule tema remondikulude hüvitamise tõttu saamata 2,6 mln krooni üüritulu.
- Esemete ostmise ja teenuste tellimise vajab ETV struktuuriüksuste vahel paremini koordineerimist, et saada esemete ja teenuste ostmise vajadusest kõikehõlmav ülevaade. Seejärel on võimalik korraldada avatud pakkumismenetlusi, et tagada raha säästlikum kasutamine. Auditeeritud ajavahemikul oli mitmetelt hankijatelt korduvalt ostetud kaupu ja teenuseid lihtmenetluse korras ilma avatud pakkumisi korraldamata.
- ETV töötajate tasustamise korraldus vajab korrastamist, et tagada töötasudeks ettenähtud raha põhjendatud ja läbipaistev kasutamine. Auditi käigus ilmnis, et palgaeeskiri on küll kehtestatud, kuid osal juhtudel seda ei järgitud. Mitmel juhul ei olnud selge, mille eest oli erinevaid lisatasusid makstud.
- Puudusi tehti kindlaks töövõtulepingute sõlmimises ja nende alusel tasu maksmises. Osa töövõtulepinguid sõlmiti alles pärast tööde tegemist. Paljudes lepingutes puudusid arvestused tasu suuruse kujunemise kohta. Mitmel juhul tehti väljamakseid ilma, et oleks lepinguid sõlmitud.
- ETV laenukoormus on kooskõlas ringhäälinguseaduses lubatuga, kuna laenude ja kapitalirendi kohustuste tagasimaksete kogusumma, millest on maha arvatud riigigarantiiga tagatud laenude tagasimaksed, ei ületa tagasimaksete tegemise aastatel 10% ETV nende aastate eelarvetulust.
- Sihtotstarbeliste projektitoetustena saadud raha on kulutatud sihipäraselt lepingutes ettenähtud saatesarjade tootmiseks.

Olulisemad ettepanekud

- Ringhäälingunõukogul nõuda ETV juhatusele aruandmist põhivara kasutamise kohta ning kohustada juhatust pidevalt analüüsima põhivarade kasutada andmise tulusust ja selle suurendamise võimalusi. Samuti tuleb nõukogul reguleerida täpsemalt ruumide üürile andmise kord, nähes selles ette ruumide üürile andmise avaliku pakkumise tulemusena, ning nõuda seejärel infot selle täitmise kohta.
- ETV juhatusele täiustada sisekontrollisüsteemi selliselt, et oleks tagatud ETV-le soodsatel tingimustel üürilepingute sõlmimine ning lepingutingimuste täitmise jälgimine, hankemenetluste korraldamine avatud pakkumistena, kirjalike lepingute sõlmimine enne tööde alustamist. Samuti tuleb ETV juhatusele töötada välja ja kehtestada uus palgaeeskiri.

Ringhäälingu Nõukogu esimees ja ETV juhatuse esimees esitasid oma ühises vastuskirjas kontrolliaruande eelnõus toodud tähelepanekute ja järelduste kohta täiendavaid selgitusi ning põhjaliku tegevuskava ettepanekute elluviimiseks.

Riigikontroll tunnustab Ringhäälingu nõukogu ja ETV juhatuse tegevust auditis tuvastatud puuduste kõrvaldamiseks. Märkimist väärib sisekontrollisüsteemi parandamiseks koostatud tegevuskava konkreetsete tähtaegade ja vastutajatega.

Sisukord

SISSEJUHATUS	5
Lühiülevaade Eesti Televisioonist.....	5
Auditi iseloomustus	7
1. PÕHIVARA.....	9
1.1. Põhivara arvestus.....	9
1.2. Põhivara kasutada andmine.....	9
1.2.1. Põhivara kasutusse andmise korraldus	9
1.2.2. Sõlmitud üürilepingud.....	10
1.2.3. Üürilepingute tingimuste täitmise jälgimine	12
2. RIIGIHANGETE KORRALDAMINE	14
3. LAENUD JA KAPITALIRENT	16
4. TEGEVUSKULUD	17
4.1. Personalikulud.....	17
4.2. Lepingulised tasud	19
5. MUUD TÄHELEPANEKUD.....	21
5.1. Annetused ja sihtotstarbelised projektitoetused	21
5.2. Saatesarja “Puutepunkt” kaasfinantseerimine	21
RINGHÄÄLINGU NÕUKOGU ESIMEHE JA ETV JUHATUSE ESIMEHE VASTUS	23

Sissejuhatus

Auditi eesmärgiks oli hinnata Eesti Televisiooni majandustegevust 2005. aastal, keskendudes majandustehingute seotusele tegevuse põhieesmärkidega; veenduda, kas auditeeritava tegevus vara ja raha kasutamisel on seaduslik, säästlik ja sihipärane, kas finantsjuhtimine on edukas ning sisekontrolli-süsteem toimib nõuetekohaselt.

Auditi eesmärgiks ei olnud avaldada arvamust Eesti Televisiooni 2005. a majandusaasta raamatu-pidamise aastaaruande kohta.

Auditeeritud isik: Eesti Televisioon

Auditi käigus analüüsiti ETV 2005. aasta majandustehinguid. Mõningates küsimustes hõlmas audit ka varasemat ja hilisemat aega.

Auditirühma kuulusid auditijuht Sale Ajalik ja vanemaudiitor Saima Strenze.

Lühiülevaade Eesti Televisioonist

Eesti Televisioon (edaspidi *ETV*) on ringhäälinguseadusega asutatud avalik-õiguslik juriidiline isik, kes tegutseb Eesti Vabariigi põhiseaduse, ringhäälinguseaduse, põhikirja ja teiste õigusaktide alusel.

ETV tegevuse eesmärk ringhäälinguseaduse ja põhikirja järgi on

- edendada eesti rahvuskultuuri, propageerida ning salvestada selle parimaid saavutusi, levitada ja tutvustada neid nii Eestis kui ka välismaal;
- vahendada maailmakultuuri parimaid saavutusi;
- luua ja edastada mitmekesiseid ja tasakaalustatud programme kõrgel ajakirjanduslikul, kunstilisel ja tehnilisel tasemel;
- rahuldada kõigi rahvastikurühmade (sh vähemusrahvuste) infovajadus;
- luua info-, kultuurhariduslikke, koolitus- ja meelelahutussaateid.

ETV-l on Eesti Raadioga ühine arengukava aastateks 2006–2008¹, mis on koostatud eeldusel, et 2006. aasta jooksul võtab Riigikogu vastu rahvusringhäälingu seaduse ja alustatakse ettevalmistusi uue organisatsiooni – Eesti Rahvusringhäälingu – moodustamiseks. ETV jätkab iseseisva juriidilise isikuna vähemalt 2007. aasta lõpuni.

ETV plaan 2005. aastaks oli luua saateid 6450 tunni ulatuses, millest esmaesitused moodustavad 3296 tundi ja omasaated 3156 tundi.

Tegelikult valmis ETVs saateid 6525 tunni ulatuses, nende hulgas oli esmaesitusi 3146 tundi ning koguprogrammist edastati omasaateid 3166 tundi.

Juhtorganid ja struktuur

ETV kõrgeim organ on Ringhäälingunõukogu (edaspidi *nõukogu*), mille moodustamine, koosseis, volitused ja pädevus on määratud ringhäälinguseadusega. Nõukogus on 9 liiget, nõukogu esimees oli auditeeritud ajavahemikul Andres Jõesaar.

¹ Riigikogu 15.12.2005. a otsus

ETV juhtimisorgan on ETV juhatus (edaspidi *juhatuse*). 2005. a oli juhatuse esimees Ilmar Raag ja juhatus oli kaheliikmeline. Alates 01.01.2006. a on juhatuse esimees Ainar Ruusäär ning juhatusse kuulub neli liiget.

ETV struktuuriüksused alates 2006. a algusest on juhatus, haldus- ja finantstalitus, kommunikatsioonitalitus, arendus- ja tehnikatalitus, programmitalitus, tootmistalitus ja turundustalitus.

ETV-l on 6 korrespondendipunkti väljaspool Tallinna: Tartus, Jõhvis, Valgas, Kuressaares, Brüsselis ja New Yorgis.

ETV-s töötas 2005. a keskmiselt 384 koosseisulist töötajat.

Tulud ja kulud

ETV tulud moodustuvad

- riigieelarvest eraldatud toetusest;
- annetustest ning sihtotstarbelistest projektitoetustest;
- tehingutest varaga, sh saadete kasutada andmisest ja võõrandamisest laekuvatest summadest;
- seadusega antud ülesannete täitmiseks avalike ürituste, samuti koolitusprogrammide korraldamisest saadavast tulust;
- programmide tootmise ja teoste jäädvustamise tulemusena tekkinud fonogrammide ja audio-visuaalsete materjalide tootmisest ning kirjastamisest laekuvatest summadest.
- summadest, mis laekuvad sponsorite kohta käiva teabe ja reklaami edastamisest ringhäälingu-seaduse § 29¹ 3. ja 4. lõikes sätestatud juhtudel.

ETV 2005. a tulud olid 217,1 mln krooni. Tuludest 195,3 mln krooni ehk 90% moodustas sihtotstarbeline eraldis riigilt. 12,1 mln krooni ehk 5,6% oli programmi tootmise ja levitamise seotud tulu, 8,4 mln krooni ehk 3,9% oli tehnilise tootmisteenus seotud tulu ning 1,2 mln krooni ehk 0,5% muu tulu.

2005. a kulud olid 216 mln krooni. Kuludest 159,4 mln krooni ehk 74% olid programmi tootmise otsekulud. 27,5 mln krooni ehk 13% olid programmi edastamise kulud ning 29 mln krooni ehk 13% moodustasid muud kulud (halduskulud, juhatuse kulud, finantskulud).

Tabel 1. Olulisemad finantsnäitajad ajavahemikul 2004–2005 (mln kr)

Finantsnäitajad	2004	2005
Tegevustulud	221,6	216,7
Tegevuskulud	217,5	213,9
Finantstulud	0,3	0,1
Finantskulud	2,8	1,8
Tulem	1,6	1,1
Bilansimaht	87,7	118,8
Pangalaen	34,3	35,6
Kapitalirent	6,3	7,4
Omakapital	21,8	48,5

Allikas: Eesti Televisioon

Sisekontroll ja siseaudit

ETV avalik-õiguslike ülesannete ja eelarve täitmise üle teeb järelevalvet Ringhäälingunõukogu.

Ringhäälingunõukogu on kinnitanud ETV tegevuse sisekontrolli eeskirja.² ETV sisekontrolör lahkus töölt selle aasta jaanuaris. Uue sisekontrolöri kinnitas nõukogu aprillis.

2005. a on sisekontrolör kontrollinud nõukogu kinnitatud tööplaani alusel ETV programmi planeerimise muutumist võrreldes 2003. aastaga, autoriõiguslase aruandluse korra täitmist, ETV lepingute sõlmimise korra järgimist, riigihangete seaduse täitmist, teenuste müüki ning lavastusvahendite liikumist kajastavate algdokumentide koostamist.

Nõukogu on 2005. a kahel korral tutvunud auditite tulemuste ülevaatega ja võtnud info teadmiseks.

Varasemad kontrollimised

Riigikontroll auditeeris ETV majandustegevust ka 1998. aastal. Siis leiti, et otsustamata olid mõningad nõukogu pädevusse kuuluvad küsimused, ei olnud määratud siseauditi korraldust, puudus vara valdamise, kasutamise ja käsutamise kord.

Täidetud ei olnud ka mitmeid juhatuse pädevusse kuuluvaid küsimusi. Nii ei olnud kinnitatud töötajate palgatingimusi reguleerivat sise-eeskirja ja struktuuriüksuste põhimäärusi. Esines personalikulude ülekulu, teletehnika ostmiseks ja teenuste tellimiseks ei olnud korraldatud avatud pakkumisi, ruumide kasutusse andmiseks ei olnud korraldatud enampakkumisi, ei olnud pööratud küllaldast tähelepanu kulude kokkuhoiule.

Riigihangete Amet kontrollis ETVs riigihangete tegemist 2002. a, põhiliselt seoses asjade ostmisega Eurovisiooni tarbeks. Kontrollimisel tuvastati, et ETV ei olnud 11 vajalikul juhul asjade ostmisel korraldanud riigihanget, riigihangete registrile ei olnud esitatud 15 juhul riigihangete deklaratsioone ning 10 juhul ei olnud ETV esitanud riigihangete registrile riigihanke kirjalikke aruandeid.

ETV majandusaasta aruannetele on aastatel 2003–2004 hinnangu andnud Ernst & Young Baltic AS. Audiitori järeldusotsused on märkusteta ning neis on vaid hinnang raamatupidamise aastaaruande raamatupidamise seadusega vastavuse kohta.

2005. a raamatupidamise aastaaruandele andis hinnangu audiitorühing AS PriceWaterhouseCoopers. Audiitori järeldusotsus raamatupidamise aruandele on märkusteta.

Auditi iseloomustus

Audit hõlmas Eesti Televisiooni kõiki struktuuriüksusi, tuginedes põhiliselt algdokumentatsiooni kontrollile ja analüütilistele toimingutele, kohapealsetele vaatlustele ning asjaomaste isikute kirjalikele ja suulistele selgitustele. Auditi põhiküsimused ning neile vastuste leidmiseks tehtud audititoimingud olid järgmised:

- Kas ETV varad on vajalikud tema põhitegevuseks ning eesmärkide saavutamiseks? Kas varade arvestus on õige? Kas varadega tehtud tehingud on seaduspärased ning ei kahjusta ETV huve? Selleks võrreldi raamatupidamise, inventuuride ja vastavate registrite andmeid ning tehti varade pistelisi vaatlusi ja analüüsi vastavaid majandustehinguid.
- Kas ETV on võtnud ja kasutanud laene kooskõlas ringhäälinguseadusega ja Ringhäälingunõukogu otsustega ning kas laenukoormus on seaduses ettenähtud normi piires? Selleks analüüsiti laenu- ja

² Eesti Televisiooni tegevuse sisekontrolli eeskiri. Ringhäälingunõukogu 25.10.2004. a koosoleku otsus nr 2.2.1

kapitalirendilepinguid ning võrreldi lepinguid, pankade saldokinnitusi ja raamatupidamise algdokumente.

- Kas ja kuidas on ETV korraldanud riigihanked kaupade ja teenuste ostmisel? Kas hankelepingud on sõlmitud riigihanke seaduse ja ETV regulatsioonide nõuetest lähtudes? Kas riigihanke korras ostetud kaubad, tööd ja teenused vastavad sõlmitud hankelepingutele? Vastuse saamiseks selgitati, kui palju on korraldatud riigihankeid ja kontrolliti pisteliselt nende korralduse vastavust riigihangete seadusele ja ETV regulatsioonidele, võrreldi riigihanke tingimusi sõlmitud lepingutega, võrreldi hankelepinguid kaupade ja teenuste vastuvõtmise dokumentatsiooniga ja veenduti kaupade ja teenuste saamises.
- Kas annetused on võetud vastu seaduslikult ja kas sihtotstarbeliste projektitoetuste raha on kasutatud sihipäraselt? Selleks tutvuti raamatupidamise algdokumentidega ja analüüsiiti sõlmitud lepinguid.
- Kas töö tasustamisel ja lepingute sõlmimisel on jälgitud ringhäälingu- ja teisi seadusi, Ringhäälingunõukogu otsuseid ning sellekohaseid ETV regulatsioone? Vastuse leidmiseks tutvuti teenistus- ja töölepingute, töövõtu- ja autorilepingute ning raamatupidamise algdokumentidega.
- Kas tehtud kulud on seaduslikud ja põhjendatud? Kas on olemas toimiv sisekontrollisüsteem? Selleks tutvuti raamatupidamise algdokumentide, asjakohaste nõukogu ja juhatuse otsuste, siseaudiitori aruannetega.

Riigikontroll sooritas auditi kooskõlas INTOSAI³ auditistandarditega.

Auditi käigus andsid selgitusi ETV juhatuse esimees Ainar Ruusäär, endine juhatuse esimees Ilmar Raag, juhatuse liige Anneli Turkin, tootmisdirektor Ramon Järvsoo, uudistetoimetuse juht Andres Kuusk, pearaamatupidaja Aili Laanem, hooneteenistuse juht Mart Mae, programmi finantsjuht Pille Parts, juhatuse õigusnõunik Aarne Akerberg, õigusosakonna juht Enn Kopli, juhatuse esimehe assistent Karina Uba jt.

³ *International Organisation of Supreme Audit Institution* – Kõrgeimate Kontrolliasutuste Rahvusvaheline Organisatsioon, mis tegutseb ÜRO egiidi all.

1. Põhivara

1.1. Põhivara arvestus

ETV 2005. a majandusaasta aruande järgi oli põhivara soetusmaksumuses 216,3 mln krooni (jääkväärtuses 86,5 mln kr), sh moodustas hoonete ja maa soetusmaksumus 63,6 mln krooni (jääkväärtus 48,5 mln kr).

ETV kasutuses on Maardu linnas aadressil Vana Narva mnt 9 asuv maa ning sellel asuvad hooned ja rajatised üldpindalaga 13 725 m². ETV on selle maa eest 2005. a tasunud maamaksu 16 470 krooni. Maa kasutamise õigust tõendavaid dokumente auditi käigus ei esitatud. Audiitorile selgitati, et ETV kasutab maad ajaloolis-suulise kokkuleppe järgi juba väga kaua. Eespool nimetatud maa ei ole arvel ETV bilansis. ETV tootmisjuhi selgituse kohaselt on ETV 2005. a alustanud menetlust, et saada maa enda omandisse.

ETV raamatupidamises on põhivarana kajastatud sellel territooriumil asuvad 2 kokkupandavat angaari soetusmaksumusega 79 180 krooni ning bilansiväliselt on kajastatud valvehoone soetusmaksumusega 7824 krooni ja puurkaev soetusmaksumusega 6632 krooni.

1.2. Põhivara kasutada andmine

Auditi käigus esitati audiitorile andmed, mille järgi on ETV andnud ruume üürile 43 kehtiva lepingu alusel kokku 2350,8 m², mis moodustab hoonete üldisest kasulikust pinnast (20 010 m²) 11,7%.

Lepingud on valdavalt sõlmitud määramata ajaks. Ainult Eetriüksus OÜga on sõlmitud 2 lepingut tähtajaga 30.11.2010. a ning Laste Muusikastuudio MTÜga tähtajaga 30.06.2006. a.

Ruumide üürile andmisest laekus 2005. a 2 mln krooni.

Nõukogu on kinnitanud ETV vara valdamise, kasutamise ja käsutamise korra.⁴ ETV-l puudub täpsem ruumide kasutusse andmise kord.

Ei nõukogu ega juhatus pole auditeeritud ajavahemikul arutanud ETV ruumide üürile andmist ega sõlmitud lepingute tulusust.

1.2.1. Põhivara kasutusse andmise korraldus

ETV on kohustatud valdama, kasutama ja käsutama oma vara heaperemehelikult ning vajaliku hoolega.⁵ ETV vara, mis ei ole ajutiselt vajalik ning mida ei ole otsustatud võõrandada, võib anda kolmandatele isikutele rendile, üürile või muul alusel nende valdusesse ja/või kasutusse. Vara ei või anda kasutada tasuta ega tasu eest, mille väärtus on väiksem sellise tasu harilikust väärtusest, kui seadusest, Euroopa Ringhäälinguliidu tegevliikme staatusest või kehtivast lepingust, mis on sõlmitud enne korra jõustumist, ei tulene teisiti.⁶

Auditeeritud ajavahemikul kehtis ETV juhatuse 2003. a kinnitatud ETV teenuste ja litsentside hinnakiri, mis sisaldab ka ruumide üürimäärasid.⁷ Selle hinnakirja järgi oli pimedaja akendeta laoruumi ühe ruutmeetri üür 30–70 krooni kuus ning kontoriruumide ühe ruutmeetri üür 60–135

⁴ Eesti Televisiooni vara valdamise, kasutamise ja käsutamise kord (nõukogu 25.10.2004. a otsus)

⁵ Eesti Televisiooni vara valdamise, kasutamise ja käsutamise kord, p 7

⁶ Eesti Televisiooni vara valdamise, kasutamise ja käsutamise kord, p 8

⁷ ETV juhatuse 24.11.2003. a otsus (muudetud viimati 16.11.2005. a), p 6

krooni kuus. Kirjalikku üürimäärade põhjendatuse analüüsi ei ole koostatud. Juhatuse liikme selgituse järgi lähtuti üürimäärade kehtestamisel ruumide üürile andmise turuhindadest.

Audiitori arvates võiksid ETV hoones asuvate kontoriruumide üürimäärad olla kõrgemad, arvestades hoone asukohta ja ruumide seisukorda. Seda kinnitab ka asjaolu, et mõned ruumid olid antud kasutusse hinnakirjas kehtestatust kõrgema üürimääraga – 140 ja 150 krooni ühe ruutmeetri eest kuus.

Ruumide üürile andmisel ei ole korraldatud avalikke enampakkumisi.

ETV töötajate selgituse kohaselt ei ole ETV vara riigivaraseaduse § 2 lg 1 mõistes riigivara ning seetõttu pole vajalik ruumide üürile andmisel korraldada avalikke enampakkumisi.

Ringhäälinguseaduse § 33¹ lõike 1 kohaselt valdavad, kasutavad ja käsutavad Eesti Raadio ja Eesti Televisioon oma vara antud seaduses sätestatud korras. Ringhäälinguseadus ei reguleeri aga vara kasutada andmise korda ja tingimusi. Seetõttu tuleb Riigikontrolli hinnangul lähtuda riigivaraseaduse § 42 lõikest 4, mille järgi kohaldatakse riigivaraseaduses toodud korda ka avalik-õiguslikele juriidilistele isikutele nende vara valdamisel, kasutamisel ja käsutamisel, kui vastava avalik-õigusliku juriidilise isiku tegevust reguleerivas seaduses ei ole sätestatud teisiti. Riigivaraseadus näeb ette, et oma vara teistele isikutele kasutada andmiseks tuleb korraldada avalikke enampakkumisi.

Raamatupidamise korraldus võimaldab saada andmeid üüriobjektidega seotud olulisemate kulude ja tulude kohta, kuid auditi käigus ei selgunud, et vara kasutusse andmise tehinguid oleks sellisest infost lähtudes analüüsitud ja võrreldud. Vara üürile andmise lepingute puhul ei olnud kooskõlastamise aluseks olnud dokumente, mis sisaldaksid viiteid tehingute põhjendatuse analüüsile ja selle tulemustele.

1.2.2. Sõlmitud üürilepingud

Enamik üürilepinguid ei sätesta eraldi üürniku kohustust tasuda kommunaalkulud. Auditi käigus selgitati, et neil juhtudel on kommunaalkulud arvestatud üüri hulgas. Ainult kolmes lepingus on eraldi kirjas üürniku kohustus tasuda ka vee ja kanalisatsiooni eest ning kuues lepingus kohustuvad üürnikud tasuma elektrienergia eest. Kütte eest tasumise kohustus on kirjas kolmes lepingus.

Audiitori arvates peaksid kõik üürnikud tasuma ETV-le eraldi ka kommunaalteenuste eest. Vastasel juhul tekib risk, et kommunaalteenuste hinna kallinedes väheneb makstav üüritasu.

ETV vara valdamise, kasutamise ja käsutamise kord ning teenuste ja litsentside hinnakiri ei sätesta vara kasutusse andmisel soodustuste tegemise tingimusi. Kord ei näe ette vara tasuta kasutada andmist, samuti kasutada andmist tasu eest, mille väärtus on väiksem sellise tasu harilikust väärtusest.

Auditeerimisel ilmnes, et ETV on andnud ruume kolmandate isikute kasutusse nii tasuta kui ka 01.01.2004. a kehtestatud hinnakirjas esmakordselt ette nähtud üürimääradest väiksema tasu eest.

Ruumide tasuta kasutusse andmine

ETV on andnud oma ruume tasuta kasutusse kahele äriühingule: MK Autobussi ASile (osaliselt) ja OÜ-le Haridusmeedia.

- ETV ja MK Autobussi AS on sõlminud 25.02.1999. a lepingu, mis määrab kindlaks osapoolte omavahelised suhted seoses ETV majandusterritooriumi kasutamisega aadressil Vana Narva mnt 9.⁸ Lepingu järgi on MK Autobussi ASi kasutuses valdavalt angaar nr 1 koos selles paiknevate seadmetega ja angaariesise maa-alaga, olmehoone, valvehoone, veevõrk, tehnosüsteemid ning muu lepingu lisas olev vara. Lepingu järgi korraldab MK Autobussi AS territooriumil ööpäevaringse

⁸ Suuline leping MK Autobussi ASiga sõlmiti 1995. aastal

valve ja hüvitab ETV-le 85% maamaksust ja elektrienergia tasust ning 100% telefoni abonent- ja kõnetasu.

2005. a laekus ETV-le MK Autobussi ASilt kokku 58 495 krooni.

Selle sisuliselt vara tasuta kasutada andmise lepinguga kohta ei esitatud audiitorile mingeid analüüse ja põhjendusi. Riigikontrolli hinnangul on see vara antud MK Autobussi ASi kasutusse ETV jaoks ebasoodsatel tingimustel.

- OÜ Haridusmeedia kasutusse on antud tasuta kontoriruumid (37,9 m²) koos sisustusega (vt ka alapeatükki 5.2).

Ruumide hinnakirjas kehtestatust väiksema tasu eest kasutusse andmine

Rendile antud ruumide vaatluse ja ETV-le makstavate tasude võrdlemisel hinnakirjas kehtestatud üüri piirmääradega ilmnas, et mõnes kehtivas üürilepingus on üürimäär väiksem kui hinnakirjas:

- OÜ Ardneta kasutusse on antud akendeta ruumid pinnaga 86,9 m², üürimääraga 10 krooni ühe ruutmeetri eest kuus.⁹ Hinnakirja järgi on üürimäär 30–70 krooni ühe ruutmeetri eest kuus.
- 16.12.2002. a sõlmitud üürilepinguga anti Agency Group OÜ-le üürile keldriruumid üldpinnaga 27,5 m², üüritasuga 18 krooni ühe ruutmeetri eest kuus. Hinnakirja järgi on tariif 30–70 krooni ühe ruutmeetri eest kuus. Leping lõpetati 30.11.2005. a.
- Balti Video ASile anti 01.10.1997. a sõlmitud lepinguga üürile kontoriruumid üldpinnaga 19,5 m², üüritasuga 50 krooni ühe ruutmeetri eest kuus. Hinnakirja järgi on üüritariif 60–135 krooni ühe ruutmeetri eest kuus. Auditi ajal (13.01.2006. a) lepingut muudeti ning uus üürimäär on 60 krooni ühe ruutmeetri eest kuus.

Kehtivast hinnakirjast väiksemaid üürimäärasid põhjendati sellega, et lepingud on sõlmitud enne üürimäärasid sisaldava hinnakirja kehtestamist.

Kuna mainitud lepingud on sõlmitud määramata tähtajaks, siis neid on võimalik osapoolte kokkuleppel muuta, tuginedes võlaõigusseaduse §-s 299 sätestatud korrale. Selle paragrahvi kohaselt võib üürileandja tähtajatu üürilepingu korral tõsta üüri iga 6 kuu möödumisel lepingu sõlmimisest.

Audiitorite hinnangul tulnuks seda võimalust kasutada, et saada vara kasutada andmisest suurema tulu.

Mõnel juhul oli analoogilisi ruume antud kasutusse erinevate üürimääradega. Näiteks Live Agency Group OÜ üüris ETV-lt akendeta pinda 18 krooni ruutmeetri eest kuus, kuid Seksound OÜ analoogset pinda üürimääraga 30 krooni ruutmeetri eest.

Eetriüksus OÜ tasub enamiku kontoriruumide kasutamise eest 70,8 krooni ühe ruutmeetri eest kuus, kuid teised üürnikud tasuvad analoogiliste ruumide kasutamise eest kuni 140 krooni ruutmeetri eest.

Audiitorite hinnangul on ETV-l seoses ruumide ja vara tasuta või kehtestatud määradest odavamalt kasutusse andmisega jäänud osa võimalikust tulust saamata.

Ebasoodsatel tingimustel ruumide kasutusse andmine

ETV ruumide suurim üürnik on Eetriüksus OÜ, kelle kasutuses oli 31.12.2005. a seisuga kokku nelja üüri- ja rendilepingu alusel 631,1 m² pinda. Enamiku tema kasutuses olevate kontoriruumide (519,1 m²) üüri määr on 70,8 krooni ühe ruutmeetri eest kuus.

⁹ 12.10.2001. a rendileping nr 2843

Kolme lepinguga on ETV kohustunud hüvitama Eetriüksus OÜ-le ruumide remondikulud kokku 3,1 mln krooni suuruses summas (koos käibemaksuga).

Ajavahemikul 2001–2005 on ETV tasaarveldanud Eetriüksuse OÜ remondikulud üürituludega kokku 1,4 mln krooni (koos käibemaksuga) ulatuses ja tasunud remondi eest 80 tuhat krooni ning ajavahemikul 01.01.2006–30.11.2010 kuulub veel tasaarveldamisele 1,5 mln krooni ja tasumisele 0,1 mln krooni.

Lepingutele lisatud tööde eelarvetest nähtub, et tegemist on remonttöödega, mis Riigikontrolli hinnangul on vajalikud eelkõige üürniku tegevuseks ning sellega ei kaasne hoone väärtuse kasvu. Ka nende ruumide vaatlemisel ei saanud audiitor kindlust, et üürniku 2002. a tehtud remonttööd oleksid olnud sellised, mis oluliselt oleksid tõstnud ruumide kasutusega.

ETV-l puudus üksikasjalik ülevaade üürniku tellimisel tehtud remonttöödest. 06.03.2002. a viseeris ETV tootmisdirektor R. Järvisoo tehtud ehitustööde kohta OÜ Eetriüksus ja ehitaja vahel allkirjastatud lõpuakti, milles on kirjas ainult tehtud tööde kogumaksumus 2 580 302 krooni (koos käibemaksuga).

ETV raamatupidamisarvestuses on lepingu järgi tasaarveldamisele kuuluv remonttööde maksumus kantud üürniku igakuiselt esitatud arvete alusel ETV tegevuskuludesse. Seega ei ole loetud remonttööde maksumust põhivara parenduseks ning selle võrra ei ole suurendatud ka hoone maksumust. Raamatupidamise aastaaruandeid auditeerinud vannutatud audiitorid pidasid sellist kajastamist õigeks.

Auditi käigus saadud selgituse kohaselt olevat muudetud ehitustööde käigus garaažipealne pööningukorrus kontoripindadeks ning sellega olevat kaasnenud hoone kasuliku pinna ja seega ka hoone väärtuse suurenemine.

Auditi käigus ei esitatud dokumente, mis tõendaksid hoone väärtust suurendanud ehitustööde tegemist.

Riigikontrolli hinnangul jääb ETV-l üürnikule remondikulude hüvitamise tõttu ajavahemikul 2000–2010 üüritulu saamata 2,6 mln krooni.

1.2.3. Üürilepingute tingimuste täitmise jälgimine

Auditeerimisel ilmnes, et mõned üürnikud ei olnud lepinguga võetud kohustusi ETV ees korrektselt täitnud. Ka ETV järelevalve lepingute täitmise üle ei ole olnud küllaldane, mistõttu on jäänud osa tulu saamata.

31.12.2005. a seisuga moodustas üürnikelt ETV-le tähtajaks tasumata üürivõlg kokku 192,2 tuhat krooni. Mõned üürnikud tasusid võla käesoleva aasta algul auditi ajal ning 01.02.2006. a seisuga oli 8 üürilepinguga seotud võlg kokku 92 987 krooni.

Mõned üürnikud ületavad üüri tasumisel lepingus sätestatud tähtaegu pidevalt, kuid ETV ei ole kasutanud lepingust tulenevat õigust nõuda selle eest viivist.

Mõnel juhul ei olnud ETV kasutanud lepingust tulenevaid võimalusi suurendada üürnikult võetavat tasu. Nii näiteks on ühes Eetriüksus OÜ-ga sõlmitud lepingus üürile andjal õigus suurendada üüritasu proportsionaalselt üüritava pinnaga juhul, kui AS Tallinna Soojus tõstab küttekulude hinda.

Ettepanekud Ringhäälingunõukogule

- Kuulata ära juhatuse aruanne põhivara kasutamise kohta ning kohustada juhatust pidevalt analüüsima põhivarade kasutada andmise tulusust ja selle suurendamise võimalusi.

- Reguleerida täpsemalt ruumide üürile andmise kord, nähes selles ette anda ruumid üürile avaliku pakkumise tulemusena, ning nõuda seejärel infot selle täitmise kohta.

Ettepanekud ETV juhatusele

- Viia lõpule menetlus, et saada ETV omandisse kinnistu aadressil Vana Narva mnt 9.
- Määrata kindlaks kõigis üürilepingutes eraldi kommunaalkulude ja muude kaasnevate kulude eest tasu maksmise tingimused.
- Vaadata läbi ETV vara tasuta kasutada andmiseks sõlmitud lepingud ja rakendada abinõud nende tingimuste muutmiseks.
- Vaadata läbi Eetriüksus OÜga sõlmitud lepingud ning rakendada abinõud lepingutingimuste ETV-le soodsamaks muutmiseks.
- Täiustada sisekontrollisüsteemi, et tagada ETV-le soodsatel tingimustel üürilepingute sõlmimine ning järelevalve lepingutingimuste täitmise üle.

2. Riigihangete korraldamine

Riigihangete registri andmetel korraldas ETV 2005. a kokku 47 hanget asjade ja teenuste ostmiseks. Neist 33 olid lihtmenetlusega ja 14 avatud pakkumismenetlusega hanked.

Riigihangete korraldamise korda ETV-s eraldi kinnitatud ei ole. Asjade ostmisel ja teenuste tellimisel on juhitud Eesti Televisiooni lepingute sõlmimise üldisest korrast.

Riigihangete seadus näeb ette, et tööde ja teenuste tellimise korral summas 300 000 krooni ja üle selle peab ostja kasutama reeglina avatud pakkumismenetlust

Auditi käigus selgus, et osadelt äriühingutelt oli korduvalt ostetud lihtmenetluse teel tehnikat. Iga lihtmenetluse teel sõlmitud lepingu eraldi maksumus on alla 300 000 krooni. Lisaks hankelepingutega ostetule on aasta jooksul nendelt äriühingutelt ostetud veel tehnikat, mis kõik kokku ületasid avatud riigihanke piirsumma. Niisugusteks on järgmised näited:

- OÜ-ga Promedia on 2005. a sõlmitud 13 lepingut tehnika ostmiseks kokku summas 3,4 mln krooni, sh 4 avatud pakkumismenetluse ja 9 lihtmenetluse teel. Lihtmenetluse teel sõlmitud iga lepingu maksumus eraldi on alla 300 000 krooni. Sealhulgas on 11.02.2005. a sõlmitud 2 eraldi lepingut summas 125 397 ja 192 177 krooni ning 13.01.2005. a 2 lepingut summas 136 629 ja 107 624 krooni.
- Peale hankelepingutes ettenähtud asjade on ETV sellelt osaühingult ostnud veel mitmesuguseid seadmeid ja materjale kokku 873 600 krooni väärtuses (antennid, mikrofonid ja nende varuosad, helimõõteseadmed, helipuldid, sideseadmed, ajavööndiga emakell, objektiivid jne). Iga ostu väärtus eraldi on alla 100 000 krooni.
- Vid-Doc Eesti OÜ-lt osteti tehnikat 8 lepingu alusel kokku 2,2 mln krooni eest, sellest üks avatud pakkumismenetluse ja 7 lihtmenetluse korras. Raamatupidamise andmetel on tasutud sellele osaühingule ostude eest kokku 2,6 mln krooni. Lisaks hankelepingutes ettenähtud asjade on ostetud sellelt osaühingult ka muud teletehnikat kokku 423 000 krooni eest (monitorid, kassetid, akud, kaamerakotid jne). Iga ostu maksumus eraldi on alla 100 000 krooni.
- Datel ASiga on sõlmitud lihtmenetluse teel 2 lepingut andmesisustusterminali ja töökoha arvutite ostuks kokku maksumusega 592 200 krooni.
- OÜ-ga Avec Est on sõlmitud lihtmenetluse korras 3 lepingut mitmesuguse teletehnika ostuks kokku maksumusega 797 500 krooni.

Lisaks lihtmenetluse korras läbiviidud hangetele osteti Datel ASilt ja OÜ-lt Avec Est ka teisi lisaseadmeid ja remondimaterjale.

ETV tootmisjuhi selgituse kohaselt osteti väljaspool hankelepinguid asjad seetõttu, et vajadus tekkis ootamatult ning nende ostu pole võimalik ette planeerida.

Riigikontrolli hinnangul vajab asjade ostmine ja teenuste tellimine ETV struktuuriüksuste vahel paremat koordineerimist, et saada asjade ja teenuste ostmise vajadusest kõikehõlmav ülevaade. Seejärel on võimalik korraldada avatud pakkumismenetlusi, et tagada raha säästlikum kasutamine.

Auditeerimisel ilmnes, et mõnel juhul ei olnud riigihangete dokumente registreeritud ja säilitatud kooskõlas kehtiva käskkirjaga "ETV dokumentide loetelu". Mõned dokumendid ei olnud säilinud ega ka registreeritud ETV sekretariaadis asuvas registris "Riigihangete käigus saadud ja loodud dokumendid".

Samuti ei olnud eelnimetatud registris registreeritud lihtmenetlusega korraldatud hangete dokumente. Nimetatud dokumentide registreerimist alustati auditi ajal.

Audiitori hinnangul tuleb säilitada kõik riigihanke korraldamisega seotud dokumendid ja registreerida need kehtestatud korras. See võimaldab tõendada, et hange on toimunud kõiki seaduse nõudeid järgides.

Ettepanekud ETV juhatusele

- Selgitada õigel ajal välja vajatavad kaubad ja teenused ning koostada neist lähtudes hankeplaan, milles on ka kindlaks määratud seadusest tulenev hankemenetluse liik.
- Registreerida ja säilitada kehtestatud korras kõik riigihangete korraldamise käigus saadud ja loodud dokumendid.

3. Laenud ja kapitalirent

ETV on võtnud olemasolevate kohustuste refinantseerimiseks ja põhivara soetamiseks laenu erinevatelt pankadelt.

Tagastamata laenujääk 31.12.2005. a seisuga moodustas 35,6 mln krooni. Sellest Nordea Pangale 23,3 mln krooni (lõpptähtaeg 27.09.2011), Hansapangale 12,3 mln krooni (lõpptähtaeg 31.12.2010).

Nordea Pangalt võetud laenu tagamiseks on Eesti riigi garantii¹⁰. Laen Hansapangalt on tagatud varalise õiguse pandilepinguga¹¹, millega ETV pantis panga nõude tagamiseks temale riigieelarvest seadusega eraldatud või eraldatavad varad ja nendest tulenevad õigused. Pandileping sõlmiti nõukogu otsuse alusel.¹²

Käesoleval aastal kavandab ETV võtta veel riigigarantiiga laenu 70,2 mln krooni digitaalsete tootmis- ja väljastusahelate loomiseks. Euroopa Liidu direktiivide kohaselt on Eesti kohustatud lõpetama analoogplatvormi töö hiljemalt 2012. aastal.

Samuti kasutas ETV kapitalirenti televisioonitehnika soetamiseks. Kapitalirendi võlgnevuse jääk 31.12.2005. a seisuga oli 4 lepingu alusel kokku 7,4 mln krooni, sh maksetähtajaga kuni üks aasta 3,1 mln ja 1–5 aastat 4,2 mln krooni.

Tabel 2. ETV laenu- ja kapitalirendikohustuste tagasimaksete jaotus (tuhandetes kroonides)

	2005	2006	2007	2008	2009
Laenude maksed					
Riigi garantiiga laenu põhiosa ¹³	4 120,8	4 120,8	4 120,8	4 120,8	81 166,9
Laenu ja kapitalirendi põhiosa	–	5 601,8	5 630,7	3 044,8	5 396,7
Riigi garantiiga laenu intress	1 297,1	1 766,0	2 319,5	2 727,5	2 564,5
Laenu ja kapitalirendi intress	563,1	592,9	381,2	230,8	137,8
Kokku aastas	5 981,0	12 081,5	12 452,2	10 123,9	89 265,9
sh riigi garantiiga laenu maksed	5 417,9	5 886,8	6 440,3	6 848,3	83 731,4
muude laenukohustuste maksed	563,1	6 194,7	6 011,9	3 275,6	5 534,5
Muude laenukohustuste maksete % eelarvest	0,26	2,5	2,4	1,2	2,0

Allikas: ETV andmed

Riigikontrolli hinnangul on ETV laenukoormus kooskõlas ringhäälinguseaduses¹⁴ lubatuga, kuna laenude ja kapitalirendi kohustuste tagasimaksete kogusumma, millest on maha arvatud riigigarantiiga tagatud laenude tagasimaksed, ei ületa tagasimaksete tegemise aastatel 10% ETV nende aastate eelarvetulust.

¹⁰ Eesti Vabariigi (keda esindas rahandusminister) ja ETV vahel 09.08.2001. a sõlmitud garanteerimisleping nr 2261

¹¹ Varalise õiguse pandileping nr 99-006827-ÕP

¹² Ringhäälingu Nõukogu 18.08.1999. a otsus, 18.04.2005. a protokoll nr 4

¹³ 2006. a on kavas võtta riigi garantiiga laenu 70,2 mln krooni digiteleviseiooni juurutamiseks, mis tagastatakse 2009. a.

¹⁴ Ringhäälinguseadus, § 33¹ lg 3 p 5 ja § 33¹ lg 3¹

4. Tegevuskulud

4.1. Personalikulud

ETV töötasudega seotud kulud moodustasid 2005. a kokku 90,9 mln krooni.

ETVs töötas 2005. a keskmiselt 384 koosseisulist töötajat brutopalga kuluga 57,8 mln krooni. Võrreldes 2004. aastaga töötajate arv ei muutunud, kuid brutopalga kulu suurenes 7 mln krooni ehk 12,9%. Töövõtulepingute alusel maksti 9,8 mln krooni.

ETV on auditeeritud ajavahemikul maksnud koosseisulistele töötajatele töötasu töölepingute, lisatöö kokkulepete ja töövõtu- ning autorilepingute (FIED) alusel. Mittekoosseisulistele isikutele on makstud töötasu töövõtu- ja autorilepingute alusel.

Palgad

ETV palgatingimusi, palgamäärade kehtestamist ning lisatasude määramise ja arvutamise korda reguleerib palgaeeskiri.¹⁵

Auditeerimisel ilmnes, et mõningatel juhtudel ei olnud töötajate palgad ja ametinimetused kooskõlas palgaeeskirjaga. Mõnel juhul oli töölepingus kokku lepitud kõrgem palgamäär kui palgaeeskirjas ette nähtud, mõnel juhul oli kasutatud selliseid ametinimetusi ja palgaastmeid, mis palgaeeskirjas puudusid.

Palgaeeskiri ei sätesta töövõtjale palgaastmestikus kehtestatud palgamääradest kõrgemate palkade määramise eritingimusi, kuid tegelikult on mõnede töötajatega sõlmitud töölepingud palgaeeskirjaga võrreldes erinevatel tingimustel.

ETV juhatuse liikme seletuse järgi on käesoleval ajal välja töötamisel uus palgaeeskiri ja palgaastmestik ning uues palgaastmestikus on ette nähtud seni puuduvad ametinimetused ja palgamäärad.

Igakuine lisatasu

ETV oli 2005. a maksnud igakuist lisatasu töölepingu lisatöö kokkulepete alusel 315 töötajale kokku 8,4 mln krooni. Lisatöö kokkulepetes olid osapooled kinnitanud, et lisatöö ei takista töötajal täita põhiametikohaga seotud tööülesandeid, lähtudes ametijuhendis kokkulepitud nõuetest.

Lisatöö kokkulepetes puudusid arvestused, mis tõendaksid, et tööandja on täiendavate tööülesannete täitmise eest maksmisel lähtunud täiendavate tööülesannete ametikoha palgaastmest ja täiendavate tööülesannete täitmisele kuuluvast ajast.

Programmi finantsjuhi selgituse järgi jälgitakse töökoormust ja palgaastmele vastavust TLP-de¹⁶ eelarvete koostamisel ning lisatöö kokkulepete ja töövõtulepingute sõlmimisel lähtutakse TLP-de eelarvetest.

Paljudel juhtudel on makstud töötajatele igakuist lisatasu ülesannete täitmise eest, mis olid ette nähtud nende töölepingutega ja ametijuhenditega. Töölepingute ja lisatöö kokkulepete ning ametijuhendite võrdlemisel ei olnud tihti võimalik aru saada, mille poolest erinesid lisatöö kokkulepetes toodud ülesanded põhitöö ülesannetest. Paljud töölepingud sisaldasid töötaja tööülesandeid konkreetseid saateid täpsustamata. Lisatöö kokkulepped nägid ette samade tööülesannete täitmist üksikute saadete

¹⁵ Eesti Televisiooni palgaeeskiri, juhatuse 15.10.2004. a otsus

¹⁶ Saate tehnoloogiliste lahenduste plaan

kaupa. Tavapäraselt oli iga saate kohta sõlmitud eraldi lisatöö kokkulepe (ka mitu) eraldi tasu eest. Tihti olid lisatöö kokkulepped sõlmitud pärast lisatöö tegemist või mõni päev enne selle lõppu.

Audiitori arvates tuleb lisatöö kokkulepete sõlmimisel ja lisatöö eest tasumisel järgida ETV palgaeeskirja nõudeid. Lisatöö kokkulepped tuleb sõlmida enne töö tegemist.

Ühekordne lisatasu

Ühekordset lisatasu oli makstud 165 töötajale kokku 1,5 mln krooni.

Lisatasu oli valdavalt määratud töötajatele tööülesannete täitmise eest, mis olid fikseeritud nende töölepingus ja ametijuhendis. Lisatöö kokkulepetega oli määratud konkreetne saade, kuid töölepingud ja ametijuhendid sisaldasid samu tööülesandeid üksikuid saateid täpsustamata.

Lisatöö kokkulepetes puudusid arvestused, mis tõendaksid, et tööandja on täiendavate tööülesannete täitmise eest maksmisel lähtunud täiendavate tööülesannete ametikoha palgaastmest ja nende täitmisele kuluvast ajast. Selgitati, et lisatöö kokkulepped on koostatud TLP-des ette nähtud tööde mahtudest lähtudes.

Mõningatel juhtudel oli makstud lisatöö eest ilma kirjalikke kokkuleppeid sõlmimata. Lisatöö kokkulepetega vormistamata oli makstud lisatasu kokku 107 060 krooni. Lisatasu väljamaksmiseks oli raamatupidamisele esitanud korraldused uudistetoimetuse juht.

ETV töötajatele lisatasu maksmise auditeerimise tulemusena ei saanud audiitor kindlust, et kõik lisatasud on määratud ja välja makstud põhjendatult.

ETV töötajad põhjendasid olukorda lisatasude maksmisel järgmiselt: ETV saadete tootmine on projektipõhine. Igale saatele koostatakse TLP, millega nähakse ette saate otsekulud (sh loomingulise meeskonna tasud) ning tehnilised kulud (sh tootmisteenistuse töötajate tasud). Lähtudes töösuhteid reguleerivatest normatiivaktidest, on ETV-s loominguliste töötajate lepingutes fikseeritud kuupalga suurus, kuid nende tegelik tasu ühes kuus kujuneb tema toodetavate saadete tasust. Kuna loominguliste töötajate võimekus hooajati on väga erinev, siis nende põhipalkade hoidmine madalamal kui nende tegelik töötasu võimaldab see ETV-l maandada oma riske. Kuivõrd heade režissööride, toimetajate ja saatejuhtide pärast konkureerivad ka erakanalid.

Riigikontrolli hinnangul vajab ETV töötajate töö tasustamine töölepingu ja lisatöö kokkulepete alusel korrastamist, et tagada töötasudeks ettenähtud rahade põhjendatud ja läbipaistev kasutamine.

Poolte kokkuleppel makstud tasud

ETV oli raamatupidamise andmetel 2005. a maksnud hüvitist seoses töölepingu lõpetamisega poolte kokkuleppel 9 isikule kokku 618 000 krooni. Töölepingu lõpetamise hüvitist oli makstud 4 kuni 10,7 kuu keskmise palga ulatuses.

Töölepingu seadus ei kohusta tööandjat töölepingu lõpetamisel poolte kokkuleppel maksuma hüvitist.

Audiitorile selgitati, et hüvitiste maksmisel on ETV lähtunud ka kollektiivlepingust. Lepingu kohaselt on tööandja kohustatud maksuma tööandja likvideerimise, töötajate koondamise või vanuse tõttu töölepingu lõpetamisel hüvitist töötajale, kellel on pidevat tööstaaži tööandja juures üle 15 aasta – viie kuu keskmise palga ulatuses. Lühema staaži puhul on hüvitised väiksemad.¹⁷

Töölepingute lõpetamise kokkulepped oli allkirjastanud juhatuse esimees või juhatuse liige.

¹⁷ Kollektiivleping 13.01.2005. a, p 2.2

ETV juhatuse liige selgitas, et koondamiste vaidlustamise ja sellega kaasnevate täiendavate kulutuste vältimiseks on ETV koondamise asemel kasutanud töölepingu lõpetamist poolte kokkuleppel töölepingu seaduse § 76 alusel.

Ettepanekud ETV juhatusele

- Töötada välja ja kehtestada uus palgaeeskiri.
- Näha palgaeeskirjas ette tingimused hüvitiste maksmiseks töölepingu lõpetamisel poolte kokkuleppel.

4.2. Lepingulised tasud

ETV nimel on õigus lepinguid sõlmida 32 isikul. Peale 4 juhatuse liikme, kelle volitused tulenevad seadusest ja teenistuslepingutest, on antud juhatuse esimehe käskkirjadega volitused lepingute sõlmimiseks veel 28 isikule.

Kui nii paljudel isikutel on õigus sõlmida lepinguid, siis võib see Riigikontrolli hinnangul kaasa tuua olukorra, kus võetakse kohustusi, mille täitmiseks puuduvad võimalused.

Töövõtu- ja autorilepingute alusel tehti 2005. a väljamakseid 777 isikule kokku 9,8 mln krooni. Sealhulgas maksti 197-le ETV töötajale kokku 2,8 mln krooni.

Töövõtulepingud

Töövõtulepingutele ei olnud ühelgi juhul lisatud arvestusi makstava tasu suuruse kujunemise kohta. Lepingutes on määratud põhiliselt saadete arv ja hind. Programmi finantsjuhi selgituste kohaselt lähtutakse tasu maksmisel TLP-de eelarvetest.

ETV töötajatega sõlmitud töövõtulepingutega tutvumisel ilmnas, et tihti olid töötajad täitnud samu ülesandeid, mis olid fikseeritud nende töölepingutes ja ametijuhendites. Sisult olid töövõtulepingud sarnased lisatöö kokkulepetega. Samuti ilmnas, et osa töövõtulepinguid oli sõlmitud alles pärast teenuse osutamist.

Riigikontroll ei pea tagantjärele lepingute sõlmimist põhjendatuks, kuna lepingu mõte on leppida kokku kindla tulemuse saavutamises ja selleks kuluvas ajas ning ressursis. Riigikontroll on arvamusel, et kui seda eelnevalt ei tehta, siis tekitab see prognoosimatu suurusega kohustusi, mida tuleb katta eelarvest, ning potentsiaalseid vaidlusi saadava asja/teenuse kvaliteedi üle. Seetõttu tuleb lepingud sõlmida õigel ajal, mitte tagantjärele.

ETV juhatuse liige selgitas, et viimasel ajal on vähendatud oma töötajatega töövõtulepingute sõlmimist ning edaspidi on kavas sõlmida üksnes lisatöö kokkuleppeid.

Mõnel juhul oli teenuste eest makstud ilma kirjalikku lepingut üldse sõlmimata.

Näiteks Leesik & Nieländer OÜ-le maksti grimeerimisteenuse eest 2005. a 229 536 krooni ilma lepinguid sõlmimata.

Riigikontroll leiab, et kuigi võlaõigusseaduse kohaselt võib lepingu sõlmida ka suuliselt, on kirjalike lepingute sõlmimine tellija huvides vajalik, sest lepinguga määratakse kindlaks lepingu tingimused ja hind, lepinguosaliste kohustused ja õigused. Samuti on vajalik koostada tööde või teenuste üleandmise-vastuvõtmise aktid, milles on detailne tööde kirjeldus.

Autorilepingud

ETV on ostnud auditeeritud ajavahemikul autorilepingute alusel teenust 196 juriidiliselt isikult ja füüsilisest isikust ettevõtjalt ning maksnud selle eest kokku 6,7 mln krooni.

Autorilepingud ei sisaldanud arvestusi, mis tõendaksid tasu suuruse kujunemist. Enamik lepinguid on sõlmitud pärast teenuse osutamist ning lepingutega on osapooled kinnitanud, et autor on teenust osutanud.

Mõningatel juhtudel oli tasutud kulusid, mille eest tasumist ei olnud autorilepingutes ette nähtud. Kulud on tasutud teenuse osutaja esitatud arvete alusel. Näiteks oli

- ühe FIE-ga sõlmitud kokku 15 autorilepingut (operaator, videolugude autor). Neist 11 oli sõlmitud pärast teenuse osutamist. Kahes lepingus ei ole kirjas, millist teenust autor osutas. Lisaks lepingutes ettenähtule maksti talle arvete alusel veel 92 000 krooni (põhiliselt autokütuse eest).

ETV töötajate selgituse järgi on autorilepingutes mittesisalduvad kulud lepingutega seotud kõrvalkulud.

Riigikontrolli hinnangul tuleb teenuse eest maksta ainult lepingutes kokkulepitud tasu, kui aga on põhjendatud tasu muutumine lepingu kehtivuse ajal, siis tuleb need muudatused ka vormistada.

ETV juhatuse liige nõustus sellega ning teatas, et edaspidi pannakse autorilepingutega seotud kõrvalkulud lepingutesse kirja.

ETV on paljudel juhtudel sõlminud lepinguid FIEdega, kes samal ajal on ka ETV omad töötajad. Nendega sõlmitud lepingutes ette nähtud teenused on osal juhtudel analoogsed nende ETV töötajate ametijuhendites ja töölepingutes ettenähtud ülesannetega. Näiteks ühele FIE-le, kes samas töötab ETV-s töölepingu alusel uudistetoimetuse helirežissöörina, maksti programmitalituse (v.a uudised) saadete tootmises helirežissöörina osalemise eest 10 autorilepingu alusel kokku 143 574 krooni. Kõik lepingud olid sõlmitud pärast teenuse osutamist.

Ettepanekud ETV juhatusele

- Vaadata läbi ja vähendada isikute arvu, kellel on õigus ETV nimel sõlmida lepinguid.
- Täiustada sisekontrollisüsteemi selliselt, et oleks tagatud kirjalike lepingute sõlmimine enne töö või teenuse osutamisega alustamist. Samuti tuleb tagada arvestuste olemasolu makstava tasu suuruse kohta ning tasude maksmine kooskõlas sõlmitud lepingutega.

5. Muud tähelepanekud

5.1. Annetused ja sihtotstarbelised projektitoetused

Ringhäälingunõukogu on kinnitanud Eesti Televisioonile tehtavate annetuste ning sihtotstarbeliste projektitoetuste arvelevõtmise ja avalikustamise korra.¹⁸

2005. a sai ETV ühelt annetajalt 7 annetust kokku summas 509 600 krooni ja 33 sihtotstarbelist projektitoetust 17 toetajalt kokku summas 2 084 300 krooni. Annetusi oli teinud Eesti Kirikute Nõukogu ning annetuste eest toodeti saadet “Ajalik ja ajatu”. Sihtotstarbeliste projektitoetustena saadud raha oli kulutatud sihipäraselt lepingutes ettenähtud saatesarjade tootmiseks.

Mõningatel juhtudel ei olnud lepingupartnerid täitnud korrektselt lepinguga võetud kohustusi ETV ees ning raha oli kantud ETV-le saadete tootmiseks hiljem kui lepingus kokku lepitud. Näiteks lepingu järgi oli Exitfilm OÜ kohustatud üle kandma ETV-le 50 000 krooni hiljemalt 20.04.2005. a ja 50 000 krooni 20.06.2005. a. Tegelikult oli raha laekunud 23.05.2005. a ja 14.11.2005. a.

Lepingud ei sisalda sanktsioone lepingutingimuste rikkumise korral.

Audiitori hinnangul esineb risk, et sihtotstarbeliste toetuste mitteõigeaegne laekumine võib takistada saadete valmimist eetriplaanis ettenähtud tähtjaks või kui raha jääb laekumata, võib see kaasa tuua ETV-le finantsraskusi.

5.2. Saatesarja “Puutepunkt” kaasfinantseerimine

2005. a sõlmis ETV OÜ-ga Haridusmeedia seltsingulepingu, mille kohaselt toodavad pooled koostöös saatesarja “Puutepunkt”.¹⁹ OÜ Haridusmeedia sai raha saate tootmiseks Euroopa Sotsiaalfondilt, projekti kogumaksumus on 8,1 mln krooni, millest ETV osa moodustab 1,6 mln krooni (sh saate tehnilise tootmise kulud 1,296 mln krooni ning 319 000 krooni on mitterahaline panus ruumide tasuta kasutusse andmise eest).

Lepingus pole kokku lepitud kasutada antud pinna arvestuslikku ruutmeetri üürihinda, mistõttu puudub alus ETV mitterahalise panuse arvestamiseks ja seetõttu ei ole seda saatesarja kulude aruandes ka kajastatud. Seega näidatakse aruandes ETV panust tegelikust väiksemana.

Seltsingulepingu järgi kohustus OÜ Haridusmeedia tasuma ETV-le teenuste eest, mis ei ole lepingus kirjas, kuid mida ETV on tegelikult osaühingule osutanud.²⁰

Auditi ajal tekkis olukord, kus ETV oli kohustatud esitama lepingujärgseid arveid. Arve esitati ja osaühing selle ka tasus.

Lepingus ei ole kindlaks määratud telefoni- ja sidekulude tasumist ning ETV ei ole tarbitud telefoni- ja sidekulude eest esitanud osaühingule arveid.

¹⁸ Ringhäälingunõukogu 17.06.2002. a koosoleku otsus, protokoll nr 55

¹⁹ Seltsinguleping, 31.03.2005. a, nr 990

²⁰ Seltsinguleping, p 2.1.8

Ettepanekud ETV juhatusele

- Vaadata läbi OÜga Haridusmeedia sõlmitud leping ning täpsustada selles lepingupoolte kohustused.
- Näidata projekti aruannetes ETV tegelik panus (lisaks tehnilise tootmise kuludele ka ruumide kasutada andmise arvestuslikud kulud).

Jüri Kõrge
III auditiosakonna peakontrolör

Ringhäälingu Nõukogu esimehe ja
ETV juhatuse esimehe vastus

Riigikontroll
Peakontrolör Jüri Kõrge
Narva mnt 11A
15013 Tallinn

Teie 07.06.2006 nr OSIII-2-7.1/1079

Meie 22 .06.2006 nr 1-4/30

ARVAMUS
kontrolliaruande nr OSIII-2-5/06/37 kohta

Austatud härra Kõrge

Käesolevaga esitame riigikontrolli seaduse § 50 lg 4 alusel arvamuse kontrolliaruande kohta.

Ruumide kasutada andmine

Kontrolliaruande kokkuvõttes ja punktis 1.2 on toodud välja ruumide kasutada andmine.

Ringhäälinguseaduse § 33 lg 1 kohaselt Eesti Televisioon valdab, kasutab ja käsutab oma vara käesolevas seaduses sätestatud korras. Ringhäälingunõukogu on ringhäälinguseaduse § 32 lg 1 p 12 alusel kinnitanud Eesti Televisiooni vara valdamise, kasutamise ja käsutamise korra. Eeltoodud õigusaktidest ei tulene Eesti Televisioonile kohustust korraldada avalikke enampakkumisi ruumide üürile andmiseks.

Eesti Televisioonile ei laiene nõue korraldada avalikke enampakkumisei riigivaraseaduse alusel. Riigivaraseaduse § 42 lg 4 kohaselt kohaldatakse riigivaraseaduse §-s 18-35 sätestatud avalik-õiguslikele juriidilistele isikutele üksnes juhul, kui vastava avalik-õigusliku juriidilise isiku tegevust reguleerivas seaduses ei ole sätestatud teisiti. Antud juhul Eesti Televisiooni tegevust reguleeriv ringhäälinguseadus sätestab teisiti.

Eesti Televisiooni vara valdamise, kasutamise ja käsutamise korra punkti 8 kohaselt peab ruumid andma reeglina üürile hariliku väärtusega tasu eest. Eesti Televisioon annab üldjuhul ruume üürile 10-30 m² kaupa. Väikeste ruumide üürileandmise korral on avaliku enampakkumisega kaasnevad kulud ebaotstarbekalt kõrged – seda enam, et ruumi võib üürile anda ka lühiajaliselt (mõned kuud). Seega võib tekkida olukord, kus üüritasu ei kata ära avaliku enampakkumise korraldamise kulusid.

Riigikontrolli arvamusest tuleneb, et Eesti Televisiooni üüritasud võiksid olla kõrgemad. Siinkohal tuleb arvesse võtta, et Eesti Televisiooni hooned/ruumid on amortiseerinud, mistõttu ei saa ka üüritasud olla samaväärsed uusehitistes asuvate ruumide üüritasudega.

Lähtudes Riigikontrolli märkustest ja efektiivsuse printsiibist teeb Eesti Televisioon Ringhäälingunõukogule 30. septembriks 2006. a. ettepanekud Eesti Televisiooni vara valdamise, kasutamise ja käsutamise korra muutmiseks eesmärgiga täiustada sisekontrollisüsteemi ja suurendada ruumide üürile andmise läbipaistvust.

Riigihanked

Kontrolliaruande kokkuvõttes ja punktis 2 on leitud, mitmetelt hankijatelt on korduvalt ostetud kaupu ja teenuseid lihtmenetluse korras ilma avatud pakkumisi korraldamata.

Lihtmenetlusi on korraldatud ainult siis, kui hankelepingu maksumus jääb alla 300 000 krooni. Kui hankelepingu maksumus ületab 300 000 krooni, on korraldatud avatud pakkumismenetlus. Seega on Eesti Televisioon kinni pidanud riigihangete seaduse §-s 2 lg 7 p 1 ning lg 8 ja 9 sätestatust.

Lisatasud

Kontrolliaruande kokkuvõttes ja punktis 4.1 on leitud puudusi lisatasude maksmises.

Kontrolliaruandest jääb mulje nagu maksaks Eesti Televisioon töötajatele lisatasu samade tööülesannete eest, mida töötaja täidab töölepingu alusel. Eesti Televisioonis on saadete loomingulised kollektiivid tasustatud projektipõhiselt ning loominguliste kollektiivide liikmete töötasu kujuneb lähtuvalt toodetud saadetest hulgast. Töölepinguseaduse ja palgaseaduse kohaselt tuleb töölepingus kokku leppida põhipalk. Töötajatega on kokku lepitud, milliseid saateid ja millised koguses ta toodab põhipalga ulatuses. Kokkulepet ületavad saated tasustatakse lisatöö kokkulepetega. Hooajati on töömaht erinev (suveperioodil rida saateid ei toodeta), mistõttu ei ole Eesti Televisiooni jaoks ratsionaalne töötaja põhipalka ja lisatasusid ühendada.

Töövõtulepingud

Kontrolliaruande kokkuvõttes ja punktis 4.2 on leitud puudusi töövõtulepingute sõlmimises.

Riigikontroll leidis, et mitmel juhul tehti väljamakseid ilma, et oleks lepinguid sõlmitud. Lähtudes võlaõigusseadusest § 11 lg 1 võib lepingu sõlmida suuliselt, kirjalikult või mis tahes muus vormis, kui seaduses ei ole sätestatud lepingu kohustuslikku vormi. Töövõtulepingu suhtes ei sätesta seadus kohustuslikku vormi, mistõttu võib töövõtulepingu sõlmida ka suuliselt. Ka suulises vormis sõlmitud töövõtuleping on aluseks väljamakse tegemiseks.

Eesti Televisioon arvestab edaspidiselt kontrolliaruandes toodud ettepanekutega.

Lugupidamisega

Lugupidamisega

Ainar Ruusaar
Juhatuse esimees
Eesti Televisioon

Andres Jõesaar
Nõukogu esimees
Ringhäälingunõukogu

Riigikontroll
Peakontrolör Jüri Kõrge
Narva mnt 11A
15013 Tallinn

Teie 07.06.2006 nr OSIII-2-7.1/1079

Meie 22.06.2006 nr 1-4/30-1

TEGEVUSKAVA

Riigikontrolli kontrolliaruandes nr OSIII-2-5/06/37 esitatud ettepanekute elluviimiseks

Austatud härra Kõrge

Vastuseks Teie kontrolliaruande eelnõule nr OSIII-2-5/06/37, esitame tegevuskava aruandes esitatud ettepanekute elluviimiseks.

Kontrolliaruande punktis 1 esitatud ettepanekud Ringhäälingunõukogule

- *Kuulata ära juhatuse aruanne põhivara kasutamise kohta ning kohustada juhatust pidevalt analüüsima põhivarade kasutada andmise tulusust ja selle suurendamise võimalusi.*
- *Reguleerida täpsemalt ruumide üürile andmise kord, nähes selles ette anda ruumid üürile avaliku pakkumise tulemusena, ning nõuda seejärel infot selle täitmise kohta.*

Kõikide ruumide avaliku enampakkumise korras üürile andmine ei ole otstarbekas, kuna ETV annab üldjuhul ruume üürile 10-30 m² kaupa. Väikeste ruumide üürileandmise korral on avaliku enampakkumisega kaasnevad kulud ebaotstarbekalt kõrged – seda enam, et ruumi võib üürile anda ka lühiajaliselt (mõned kuud). Seega võib tekkida olukord, kus üüritasu ei kata ära avaliku enampakkumise korraldamise kulusid.

ETV juhatuse teeb Ringhäälingunõukogule hiljemalt 30.09.2006 ettepanekud Eesti Televisiooni vara valdamise, kasutamise ja käsutamise korra muutmiseks eesmärgiga fikseerida üürile andmisega seonduvad mõistlikud põhimõtted ja RHN-le aruandmise kord. Vastutav isik juhatuse esimees Ainar Ruusäär.

Kontrolliaruande punktis 1 esitatud ettepanekud ETV juhatusele

- *Viia lõpule menetlus, et saada ETV omandisse kinnistu aadressil Vana Narva mnt 9.*

Menetlust jätkatakse. Kadastriüksuse moodustamise toimik koos kultuuriministri kaaskirjaga ootab Maardu Linnavalitsuse korraldust maa riigi omandisse jätmise kohta. Vastutav isik tootmisdirektor Ramon Järvsoo.

- *Määrata kindlaks kõigis üürilepingutes eraldi kommunaalkulude ja muude kaasnevate kulude eest tasu maksmise tingimused.*

Vastavad tingimused nähakse ette edaspidiselt sõlmitavates üürilepingutes. Üürilepingu tüüpi täiendatakse hiljemalt 31.07.2006. Kehtivaid lepinguid analüüsitakse ja tehakse ettepanekud vastavate tingimuste lisamiseks kehtivatesse lepingutesse. Vastutav isik õigusnõunik Aarne Akerberg.

- *Vaadata läbi ETV vara tasuta kasutada andmiseks sõlmitud lepingud ja rakendada abinõud nende tingimuste muutmiseks.*

Ettepanek puudutab MK Autobuss OÜ-d, kes kasutab ETV-le mittekuuluvat Vana-Narva mnt. 9 krunti, ning kellega ETV jagab kulusid. ETV sõlmib üürilepingu, kui nimetatud kinnistu antakse ETV omandisse. Vastutav isik tootmisdirektor Ramon Järvesoo.

- *Vaadata läbi Eetriüksus OÜ-ga sõlmitud lepingud ning rakendada abinõud lepingutingimuste ETV-le soodsamaks muutmiseks.*

Ettepanek puudutab Eetriüksus OÜ-ga sõlmitud üürilepingut. Kuna tegemist on tähtajalise üürilepinguga, siis tuleb asuda Eetriüksus OÜ-ga läbirääkimistesse. Eetriüksus OÜ-le tehakse esialgsed ettepanekud üürilepingu muutmiseks hiljemalt 30.09.2006. Vastutav isik tootmisdirektor Ramon Järvesoo.

- *Täiustada sisekontrollisüsteemi, et tagada ETV-le soodsatel tingimustel üürilepingute sõlmimine ning järelevalve lepingutingimuste täitmise üle.*

Tootmisdirektor Ramon Järvesoo esitab juhatusle vastavad ettepanekud hiljemalt 30.08.2006. Vastutav isik tootmisdirektor Ramon Järvesoo.

Kontrolliaruande punktis 2 esitatud ettepanekud ETV juhatusle

- *Selgitada õigel ajal välja vajatavad kaubad ja teenused ning koostada neist lähtudes hankeplaan, milles on ka kindlaks määratud seadusest tulenev hankemenetluse liik.*

Töötatakse välja hankeplaan ja rakendatakse see töösse alates 30.09.2006. Hankeplaan määrab põhi- või väikevahendid mida hangitakse, hankemenetluse liigi, hankemenetluse planeeritava alguse ja lõpu, kestvuslepingu puhul ka hankelepingu kestvuse. Hankeplaani kinnitab juhatus koos investeeringute plaaniga. Vastutav isik juhatuse liige Ainar Sepp.

- *Registreerida ja säilitada kehtestatud korras kõik riigihangete korraldamise käigus saadud ja loodud dokumendid.*

Antud eksimus tulenes inimlikust veast. Sekretariaadi töötajatele korraldatakse täiendav koolitus hiljemalt 30.09.2006 asjaajamisreeglite osas. Vastutav isik juhatuse esimehe assistent Krista Kuiva.

Kontrolliaruande punktis 4 esitatud ettepanekud ETV juhatusele

- *Töötada välja ja kehtestada uus palgaeeskiri.*
- *Näha palgaeeskirjas ette tingimused hüvitiste maksmiseks töölepingu lõpetamisel poolte kokkuleppel.*

Uus palgaeeskiri kehtestatakse hiljemalt 31.12.2006. Vastutav isik juhatuse liige Anneli Turkin.

- *Vaadata läbi ja vähendada isikute arvu, kellel on õigus ETV nimel sõlmida lepinguid.*

Analüüsitakse ettepaneku mõistlikkust ja esitatakse juhatusele ettepanekud hiljemalt 30.09.2006. Vastutav isik juhatuse liige Anneli Turkin.

- *Täiustada sisekontrollisüsteemi selliselt, et oleks tagatud kirjalike lepingute sõlmimine enne töö või teenuse osutamisega alustamist.*

Analüüsitakse ettepaneku mõistlikkust ja esitatakse juhatusele ettepanekud hiljemalt 30.09.2006. Vastutav isik õigusnõunik Aarne Akerberg.

- *Samuti tuleb tagada arvestuste olemasolu makstava tasu suuruse kohta ning tasude maksmine kooskõlas sõlmitud lepingutega.*

Korraldada antud teemaline koolitus lepinguid sõlmivatele isikutele hiljemalt 30.09.2006. Vastutav isik õigusnõunik Aarne Akerberg.

Kontrolliaruande punktis 5 esitatud ettepanekud ETV juhatusele

- *Vaadata läbi OÜga Haridusmeedia sõlmitud leping ning täpsustada selles lepingupoolte kohustused.*
- *Näidata projekti aruannetes ETV tegelik panus (lisaks tehnilise tootmise kuludele ka ruumide kasutada andmise arvestuslikud kulud)*

OÜ-le Haridusmeedia tehakse ettepanekuid lepingu muutmiseks hiljemalt 30.08.2006. Projekti aruannetes näidatakse edaspidiselt ETV tegelik panus (ka ruumide kasutada andmise arvestuslikud kulud). Vastutav isik programmi tellija Piret Suurväli.

Lugupidamisega

Lugupidamisega

Ainar Ruusaar
Juhatuse esimees
Eesti Televisioon

Andres Jõesaar
Nõukogu esimees
Ringhäälingunõukogu